

Colofon

Handleiding Burgerparticipatie Windmolens

Ontwikkeld door: Pride Finance en Platform Duurzaam Fryslân

Met medewerking van: Agentschap.nl

Opmaak: Fisk, concept en communicatie

Platform Duurzaam Fryslân

Contactpersoon: Nynke van Ens

Gebouw Tesselstate

Tesselschadestraat 6, 8913 HB Leeuwarden

info@platformduurzaamfryslan.nl

www.platformduurzaamfryslan.nl

Copyright 2012 - Platform Duurzaam Fryslân

Inhoudsopgave

Paragraaf	Pagina
Inleiding	4
De Stakeholders	6
Bestaande participatiemodellen	9
Het participatiemodel in de exploitatiefase	15
Een fictief product	16
Gevolgen voor ontwikkelingsfase	18
Bijlage 1 (vergunning en prospectusplicht)	19

Inleiding

Fryslân heeft een historie met windmolens. In de 16e eeuw hadden alle grote plaatsen in Fryslân een of meerdere korenmolens. In de tweede helft van de 16e eeuw werden de eerste poldermolens gebouwd. Deze molens behoorden vaak toe aan boerderijen. In de loop van de 17e eeuw werden er grotere molens gebouwd om de meren droog te malen. Een windmolen is dus van oudsher geen dissonant in het Friese landschap.

Vanaf het begin van de jaren twintig werden in toenemende mate Amerikaanse windmotoren voor het bemalen van polders ingezet. Traditionele windmolens werden bijna niet meer gebouwd en de bestaande molens raakten in verval. Na circa 1930 echter kwam een einde aan het tijdperk van windbemaling, toen windmolens, zowel de traditionele als de windmotor, werden opgevolgd door elektrische gemalen.

Er is een tijd geweest dat deze oude molens voor rustverstoorders en natuurbedervers werden uitgemaakt. Toen de molens plaats moesten maken voor fabriekscomplexen, ging men hun gemis betreuren en werden het 'monumenten'.

Door de oliecrisis van 1973 kwam windenergie wereldwijd in de belangstelling te staan. Toen bleek opeens hoe afhankelijk we onszelf hadden gemaakt van kolen, gas en olie: de fossiele brandstoffen. Aangezien wind als energiebron onuitputtelijk en schoon is, is windenergie als het ware weer herontdekt. Sinds 1976 stimuleert de Nederlandse overheid de toepassing van moderne windturbines. De eerste windenergieparken in Nederland verzezen in Noord-Holland, Noordoostpolder en Fryslân. Meer en grotere windparken verschenen, naast de particuliere initiatieven en de kleinere clusters. Intussen is er hard gewerkt aan de technische ontwikkeling. Windmolens zijn in de loop van de jaren grote en moderne, stille en geavanceerde windturbines geworden.

In 1990 stond in Fryslân voor 12 MW aan windturbines opgesteld. In 2005 was dat al 120 MW. Daarmee had Fryslân de grootste capaciteit van Nederland. Inmiddels is deze positie overgenomen door Flevoland.

Nederland heeft ambitieuze doelstellingen om de implementatie van windenergie te stimuleren. In 2020 moet minstens 14% van het energieverbruik duurzaam opgewekt worden. Een en ander is vastgelegd in het nationaal actieplan duurzame energie.

Alle vormen van duurzame energie zijn hard nodig om de doelstellingen te halen en een belangrijke rol is hierbij weggelegd voor windenergie. Nu staan er ongeveer tweeduizend windturbines op land die voorzien in een kleine 4% van de totale Nederlandse elektriciteitsbehoefte. Het vorige kabinet heeft becijferd dat een verdriedubbeling van windenergie op land nodig zou zijn om de Nederlandse duurzame energie doelstelling te halen. Dat betekent dat het huidige opgesteld vermogen van ongeveer 2000 MW naar 6000 MW in 2020 zou gaan.

Deze doelstellingen kunnen alleen gehaald worden als de verschillende overheidspartijen, initiatiefnemers voor windparken, projectontwikkelaars, maatschappelijke organisaties en ook bewoners met elkaar samen werken.

Het opzetten van een windpark vergt een forse investering. Voor windparken zijn daarom altijd investeerders nodig. Voor het draagvlak kan het verstandig zijn omwonenden, bedrijven of andere betrokkenen te laten investeren in het windpark. Zo profiteren zij ook van de opbrengst.

Niet alleen de fysieke molens horen van oudsher bij Fryslân, maar ook de samenwerking om de molens tot stand te brengen en het participeren door betrokkenen in windmolens of windparken.

Een voorbeeld van een samenwerkingsverband is de vereniging van windturbine-eigenaren Fryslân. Deze vereniging behartigt de belangen van 200 windturbine eigenaren op een zo breed mogelijk vlak.

De Friese dorpsmolens zijn tot stand gekomen op initiatief van een aantal bewoners. Door betrokkenen te laten participeren in de windmolen en een deel van de opbrengst ten goede te laten komen aan de gemeenschap is er een enorm draagvlak gecreëerd voor windenergie. Een aantal dorpsmolens zijn inmiddels meegenomen in opschalingsprojecten, maar de (aanzienlijke) opbrengsten daarvan vloeien nog steeds terug naar de dorpen. Het geld wordt met name gebruikt om de leefbaarheid in de dorpen te verbeteren, door financieel bij te dragen aan concrete projecten en initiatieven.

Ook bij Noordenwind, een vereniging voor collectief bezit van windmolens, is een deel van de windmolens opgegaan in opschalingsprojecten. Noordenwind bundelt de krachten van actieve mensen, die zelf willen bijdragen aan schone energie, maar geen mogelijkheid hebben voor een eigen windturbine. Noordenwind begon in 1986 met de bouw van windturbines. Inmiddels heeft Noordenwind twaalf windenergieprojecten in Fryslân en Groningen gerealiseerd waarvan inmiddels vier afgesloten en gesaneerd zijn.

De bovengenoemde verenigingen hebben de krachten gebundeld in het Platform Duurzaam Fryslân. Het Platform Duurzaam Fryslân heeft het Aanbod600 opgesteld. Aanbod600 is een concreet en ambitieus plan voor herstructurering van het huidige Friese windmolenpark met als doel:

5 keer zoveel productie van windenergie en 4 keer zoveel productiecapaciteit (600MW) met tweederde van het aantal molens. Dit is mogelijk door een combinatie van sanering, nieuwbouw en in goed overleg plaatsen van windmolens.

In de uitwerking van Aanbod600 staat de gebiedsontwikkelingsgerichte benadering centraal. Er wordt gezorgd voor positieve effecten op de landbouw, bedrijvigheid en recreatie. Zowel bedrijven als burgers krijgen middels een nog op te richten Duurzaam Energie Participatie en Investeringsfonds ruime mogelijkheden te participeren in het project; zowel wat vormgeving en uitwerking betreft, als financieel. Het project voorziet in een totaal aan investeringen van meer dan een miljard euro over een periode van tien jaar. Door deze wijze van uitvoering en de brede maatschappelijke participatie, komen de rendementen van deze investering in sterke mate de Friese economie ten goede.

Het ambitieuze Aanbod600 biedt niet alleen kansen, maar zorgt ook voor uitdagingen. De achterliggende organisaties hebben ruime ervaring in het aangaan van deze uitdagingen, maar door de omvang van het project moeten een aantal deelaspecten zorgvuldig bekeken worden. Een voorbeeld daarvan is de vormgeving van het participatiemodel. De participatiemodellen van de Friese dorpsmolens en Noordenwind hebben een grote positieve bijdrage geleverd bij het tot stand komen van solitaire windmolens en kleinschalige klusters. Bij het realiseren van deze solitaire molens en kleinschalige klusters was er een ander bankenlandschap, waardoor een groot deel van de kapitaalbehoefte ingevuld kon worden door een banklening. Het resterende, relatief geringe, eigen vermogen kon vervolgens ingevuld worden door welwillende participanten. Aangezien de projecten kapitaalintensiever zijn en de banken minder vreemd vermogen willen verschaffen, zal een zeer fors bedrag geïnvesteerd moeten worden door de verschillende stakeholders. Wie zijn deze stakeholders? Wat zijn de bestaande participatiemodellen en in hoeverre kunnen deze toegepast worden bij Aanbod600?

Het Handboek Burgerparticipaties Windmolens probeert antwoord te geven op deze vragen en een voorstel te doen voor een concreet participatiemodel voor Fryslân. Een participatiemodel wat recht doet aan de historie van het Platform Duurzaam Fryslân, haar achterliggende organisaties en alle andere stakeholders bij windenergie in Fryslân.

De Stakeholders

Bij het tot stand komen van een windmolenpark zijn veel verschillende stakeholders. Hieronder volgt een korte beschrijving van de verschillende stakeholders, hun respectievelijke relatie tot burgerparticipatie en de mogelijkheden om de verschillende belangen zoveel mogelijk parallel te laten lopen.

Overheden

Het rijk

Het rijk maakt het oprichten van windparken mogelijk door het maken van beleid en wet- en regelgeving. Ook neemt het rijk belemmeringen weg in de regelgeving op het gebied van radar, geluid en rentabiliteit. Naast deze traditionele rol bij windparken is het rijk ook verantwoordelijk voor de wet- en regelgeving die relevant is bij het structureren van participaties.

Gemeenten en Provincies

Gemeenten en provincies zetten zich regionaal en lokaal actief in voor lopende windenergieprojecten. Zij stimuleren windenergie en als bevoegd gezag verlenen zij vergunningen en handhaven deze vergunningen. Gemeenten en provincies kunnen als investeerder deelnemen in het eigen of vreemd vermogen van een windpark. Het rendement op deze investeringen kunnen net als andere inkomsten aangewend worden voor het algemeen belang of er kan gekozen worden om met deze rendementen specifieke projecten te ondersteunen. Indien er voor gekozen wordt om specifieke projecten te ondersteunen dan kan daarbij aangegeven worden dat een project mede mogelijk gemaakt wordt door de opbrengsten van windenergie, waardoor het draagvlak voor windenergie vergroot wordt.

Semi Overheid

De Autoriteit Financiële Markten ('AFM')

De AFM is onafhankelijk. Toch is de AFM wel verbonden met de overheid. Het ministerie van Financiën is politiek verantwoordelijk en benoemt het bestuur van de AFM. Zij keurt ook de begroting goed en stelt de heffingen vast. De AFM houdt toezicht op de financiële markten: op sparen, beleggen, verzekeren en lenen. De AFM handhaaft de spelregels voor de uitgifte van effecten. Deze regels zijn ook van toepassing bij burgerparticipaties. Met name dient rekening gehouden te worden met de regelgeving omtrent de vergunning- en prospectusplicht. De AFM let erop dat financiële ondernemingen hun klanten goede informatie geven over financiële producten. De AFM controleert ook of ondernemingen zich houden aan de afspraken die zij met hun klanten hebben gemaakt.

De Nederlandsche Bank ('DNB')

Naast de AFM houdt ook de Nederlandsche Bank toezicht op de financiële markten. Zij zijn verantwoordelijk voor het prudentiële toezicht. Bij het structureren van burgerparticipatie kan in bepaalde gevallen een vergunningplicht ontstaan, omdat de activiteiten als bankactiviteiten aangemerkt kunnen worden. De DNB controleert dan of de financiële onderneming zelf financieel gezond is en kan voldoen aan haar financiële verplichtingen.

Belangengroepen

Verschillende (maatschappelijke) organisaties houden zich bezig met windenergie:

- Nederlandse Wind Energie Associatie (NWEA)
- PAWEX
- European Wind Energy Association
- Organisatie voor Duurzame Energie
- Vereniging Energie-Nederland
- Vereniging voor Marktwerking in Energie
- LTO
- Stichting Natuur en Milieu
- Provinciale Milieufederaties
- Milieudefensie
- Vereniging Vogelbescherming Nederland

- Greenpeace
- Zoogdiervereniging
- Nederlands Kritisch Platform Windenergie
- Global Wind Energy Council
- Fryske Gea
- Vereniging Dorpsbelangen
- Waddenvereniging
- Ondernemersverenigingen

Belangenorganisaties kunnen gevraagd en ongevraagd hun reactie geven op de plannen van de gemeente of provincie om windenergie toe te staan. Zij kunnen in de ontwikkelingsfase adviseren op welke plekken zij windenergie het liefst zien. Belangenorganisaties kunnen een actieve rol spelen in het proces. Zij kunnen meedenken en al vroegtijdig afspraken maken over aspecten die zij van belang vinden. Iedereen heeft de mogelijkheid om tijdens inspraakmomenten zienswijzen of bezwaren in te dienen. Belangenorganisatie die positief zijn over een plan, kunnen actief zelf participeren in een windmolenpark of de achterban mobiliseren voor burgerparticipatie.

Burgers

Burgers kunnen op verschillende manieren te maken krijgen met windenergie. Zij kunnen actief betrokken zijn bij een windenergiepark als initiatiefnemer. Of ze participeren (financieel) in een windenergieproject dat door anderen is opgezet. Omwonenden bij wie een of meerdere turbines in de buurt komen, willen uiteraard van alles weten over de gevolgen en de mogelijkheden voor inspraak. Omwonenden kunnen eventueel door middel van participatie gecompenseerd worden. Als omwonenden binnen een straal van 400 meter van een windturbine medeondernemer worden zijn een aantal wettelijke beperkingen niet langer van toepassing. Ook deze omwonenden nemen dan deel in het eigen vermogen van een nieuw te realiseren project.

Energieleveranciers

Energieleveranciers vormen de laatste schakel in het leveren van de elektriciteit aan de consument. Ze verzorgen de contracten en afrekening met klanten. Energieleveranciers zorgen ervoor dat consumenten een keuze hebben en kunnen kiezen voor duurzame energie, zoals windenergie. Het gaat hier vaak om grote energiebedrijven zoals Eneco, Nuon of Essent. Een partij als Greenchoice levert 100% Nederlandse windenergie van onder andere Windunie. Door de elektriciteit van een nieuw windmolenpark te leveren aan burgers kan de betrokkenheid vergroot worden.

Exploitanten

De exploitant is degene die verantwoordelijk is voor het technisch en financieel beheer van het windpark. De exploitant zorgt dat de windturbines draaien, dat de elektriciteit in het net terechtkomt en dat de opbrengst aan de eigenaren wordt uitgekeerd. Aan het eind van de technische levensduur van de windturbines zorgt de exploitant ook dat de turbines afgebroken of vervangen worden.

Soms is de exploitant van de windturbines dezelfde partij als de ontwikkelaar van het project. Dit gebeurt met name bij commerciële bedrijven die zowel een afdeling ontwikkeling als een afdeling exploitatie hebben. Het komt ook regelmatig voor dat verschillende ondernemers een samenwerkingsverband aangaan en daarvoor een nieuwe rechtspersoon oprichten die exploiteert. Ook omwonenden kunnen een dergelijk samenwerkingsverband aangaan of erin participeren.

Fabrikanten

Er zijn verschillende fabrikanten van windturbines. Fabrikanten verkopen windturbines als totaalproduct, installeren deze en leveren onderhoudsservice. Een fabrikant kan ook een krediet verschaffen voor een project. Siemens heeft bijvoorbeeld een eigen bank die een lening kan verschaffen voor een project.

Grondeigenaren

De grond waarop een windturbine staat kan in particulier bezit zijn of in het bezit zijn van een gemeente of van de rijksoverheid (Rijksvastgoed- en ontwikkelingsbedrijf). De grondeigenaar is vaak niet de initiatiefnemer. Als de grondeigenaar akkoord gaat met het plaatsen van de windturbine(s), sluit de grondeigenaar een contract met de initiatiefnemer. Grondbezitters kunnen pacht ontvangen voor de ter beschikking gestelde grond of ervoor kiezen bij het park betrokken te zijn als aandeelhouder. Hierdoor delen zij mee in de opbrengsten van de opstelling.

Initiatiefnemers

Verschillende partijen kunnen het initiatief nemen voor windenergieprojecten :

- projectontwikkelaars;
- energiebedrijven;
- agrariërs en/of grondeigenaren;
- coöperaties of vereniging van eigenaren;
- particulieren;
- overheid.

Ondernemers en particulieren kunnen samen een initiatief starten. De rol van een initiatiefnemer is het opstarten van het project, maken van plannen en overleg met de overheid. Initiatiefnemers kunnen bij het hele traject betrokken blijven of op een gegeven moment verantwoordelijkheid overdragen naar een andere partij. De laatste schakel in het proces is de exploitant. Het is aan de initiatiefnemers om (tijdig) te beginnen met het organiseren van de burgerparticipatie. Aangezien burgerparticipatie een middel is om de burgers te betrekken bij een project, dient reeds in de planfase een duidelijk participatiemodel vormgegeven te zijn, zodat burgers precies weten op welke manier ze kunnen deelnemen aan een project en wat de daaraan verbonden rendementen zijn.

Investeerders

Om windturbines neer te zetten, is geld nodig. Het kapitaal komt van investeerders.

Er zijn verschillende soorten investeerders:

- Banken
- Groenfondsen
- Energiebedrijven
- Gemeenten en provincies
- Particulieren en kleine bedrijven al dan niet in samenwerkingsverband

Deelnemers maken gebruik van verschillende financieringsvormen om te investeren. Voor investeerders zijn er verschillende subsidies en belastingvoordelen. Burgerparticipatie richt zich met name op investeringen door particulieren en bedrijven uit de regio van een windmolenpark. Door de kredietcrisis staan banken en groenfondsen onder druk, waardoor het de verwachting is dat van deze partijen minder kapitaal te verwachten is voor het realiseren van een windmolenpark terwijl de omvang van de projecten (en daarmee de kapitaalbehoefte) alleen maar toeneemt. Dit gegeven onderstreept alleen maar het belang van een goed georganiseerde burgerparticipatie.

Projectontwikkelaars

Een projectontwikkelaar kan bij het gehele ontwikkeltraject, van initiatief tot exploitatie, betrokken zijn of bij specifieke onderdelen. De rol van projectontwikkelaar in het hele traject is:

- zoeken naar een geschikte locatie
- onderzoeken van de haalbaarheid van het project
- zoeken van investeerders of kapitaal
- aanvragen vergunningen en begeleiden van de bouw van de windturbines

Cruciaal daarbij is overleg met alle betrokken partijen van bewoners tot overheid. Is de bouw afgerond, dan houdt de betrokkenheid van de ontwikkelaar op. Een exploitant neemt het beheer van het windpark over. Sommige organisaties hebben zowel een afdeling projectontwikkeling als een afdeling beheer. Het project blijft dan in dezelfde handen.

Bestaande participatiemodellen

Berenschot heeft in haar "achtergrond rapport – voorbeelden van participatieopties windenergieprojecten" van 13 juli 2011 een duidelijk overzicht gegeven van de verschillende participatiemodellen. Het onderstaande is deels een samenvatting van de in het rapport beschreven participatiemodellen, aangevuld met een aanduiding van de relevante stakeholder(s). Verder wordt in het volgende hoofdstuk een concreet voorstel voor de vormgeving van dit deel van het uiteindelijke participatiemodel gegeven.

Het uiteindelijke participatiemodel is gebaseerd op de uitgangspunten zoals omschreven in Aanbod600:

"Uitvoering van Aanbod600 vraagt over de hele uitvoeringsperiode meer dan een miljard euro aan investeringen. Deze financiën worden bij elkaar gebracht door de opbouw van eigen vermogen (ruim 200 miljoen euro) en het aantrekken van vreemd vermogen (ongeveer 800 miljoen euro):

- *Het eigen vermogen wordt verkregen via een op te richten Duurzaam Energie Participatie en Investeringsfonds.
In dit fonds kunnen burgers, bedrijven en Friese gemeenten deelnemen.*
- *Het verder benodigde vreemd vermogen wordt door andere groenfondsen en banken geleverd."*

De hieronder opgenomen voorstellen voor de structurering zijn gebaseerd op de hierboven beschreven uitgangspunten, de aanname dat investeerders bereid zijn om een achtergestelde lening te verschaffen tegen een rente van 8% en dat investeerders bereid zijn om deel te nemen in het eigen vermogen indien er kans is op een rendement van 14%. Indien investeerders door belastingvoordelen hogere rendementen genieten, dan wordt getracht deze rendementen terug te brengen tot de 8% c.q. 14%, zodat de belastingvoordelen niet een exorbitante winst tot gevolg hebben ten koste van de gemeenschap, maar een bijdrage kunnen leveren aan de kans tot realisatie van een omvangrijk windmolenpark.

Profitregeling

Conform de notitie 'Voor een duurzame groene polder' kan een verschil worden aangebracht tussen de groep bewoners die binnen een afstand van 800 – 1000 meter van de geplande windopstellingen woont en de overige bewoners in de omgeving van een windpark. Voor de eerste groep is, anders dan voor de overige bewoners, mogelijk meer sprake van een zekere hinder en van een redelijk directe invloed op hun woon- en leefomgeving. Het is – mede gezien de hierin opgebouwde praktijk – redelijk om deze bewoners een bepaalde profitregeling aan te bieden. Het initiatief hiervoor ligt in de regel bij de initiatiefnemers van het project.

Stakeholder(s)

Burgers (omwonenden)

Structurering van de profitregeling

Er zijn vele manieren om een profitregeling vorm te geven. In de Wieringermeer krijgen direct omwonenden een vergoeding van ongeveer € 130,- per jaar als korting op de stroomrekening. Ook bij de Noordoostpolder is gekozen voor een korting op de stroomrekening. Door voor deze constructie te kiezen, komt de verantwoordelijkheid van de uitvoering van de profitregeling te liggen bij het relevante energiebedrijf, terwijl die niet per definitie de initiatiefnemer hoeft te zijn. Het lijkt eenvoudiger om omwonenden binnen een afstand van 800 – 1000 meter van de geplande windopstelling om niet obligaties te geven die recht geven op een soortgelijk rendement. De profitregeling in de vorm van korting wordt uiteindelijk ook betaald uit de opbrengsten van de windmolens, dus financieel zouden de obligaties hetzelfde resultaat hebben. Het rendement is dan ook daadwerkelijk afkomstig van een specifiek windpark en niet van een 'toevallig' betrokken energiemaatschappij, hetgeen het draagvlak voor windmolenparken zal bevorderen. Om tot eenzelfde financieel voordeel te komen als bij een korting van 130,- op de stroomrekening, zullen omwonenden een obligatie om niet moeten krijgen met een nominale waarde van € 1.625,- (bij een coupon van 8%). Indien er voor in totaal meer dan € 2,5 miljoen aan obligaties uitgegeven wordt dan is er een AFM goedgekeurd prospectus nodig.

Financiële participatie gemeenschap

Deze optie houdt in dat de gemeenschap zelf mee kan investeren in nieuwe (of bestaande) windturbineprojecten. Op deze manier kan zij financieel participeren en profiteren van de opbrengsten uit windenergie. Er zijn verschillende financieringsinstrumenten en organisatievormen waarmee dit mogelijk is, met elk voor- en nadelen. De vormen kunnen ondermeer verschillen in het financiële risico dat men loopt met de deelname en het financiële rendement dat men kan behalen.

Financiële participatie kan ingedeeld worden in de volgende financieringsinstrumenten:

- obligaties (vaste rente op het ingelegde geld)
- aandelen (winstafhankelijke uitkering op het ingelegde geld)
- beleggingsfondsen (over het algemeen winstafhankelijke uitkeringen op het ingelegde geld)
- leningen (vaste rente op het ingelegde geld wat eventueel met onderpand verstrekt is).

Ook kan bij deze instrumenten onderscheid gemaakt worden tussen participatie met en zonder zeggenschap. Financiële participatie zonder zeggenschap betekent doorgaans dat er weinig risico aan vast zit en men alleen financieel betrokken is. Bij participatie met zeggenschap doet men meer dan alleen financieel investeren. Vaak organiseren participanten zich dan onderling. Participanten kunnen bijvoorbeeld, door lid te worden van een (coöperatieve) vereniging, meebeslissen over de bestedingen en rente-uitkeringen. Een andere vorm waarin de participanten zich kunnen organiseren is de stichting. Bij windenergieprojecten zijn dit de meest voorkomende, maar er zijn ook andere vormen mogelijk, zoals de B.V. (besloten vennootschap), de C.V. (commanditaire vennootschap) of de V.O.F. (vennootschap onder firma). De juridische vormgeving van financiële deelneming is sterk fiscaal gedreven: de fiscale effecten bepalen de aangeboden vorm.

Naast variatie in juridische vorm, kan nog een ander verschil worden gevonden in deze participatieoptie. Aan de ene kant is het mogelijk om specifiek in een bepaald project of windmolen te investeren. Aan de andere kant kan men ook in verenigingen of fondsen deelnemen, die in allerlei verschillende windparken of vormen van duurzame energie beleggen. In dit hoofdstuk zullen voorbeelden gegeven worden van de verschillende financieringsinstrumenten. Daarnaast zal ook de werking van een coöperatieve vereniging beschreven worden.

Obligaties

Een obligatielening is een geldlening op langere termijn, die doorgaans wordt afgesloten met een groot aantal verschaffers van vermogen.

Stakeholders

Investeerders in obligaties:

- Groenfondsen
- Gemeenten en provincies
- Belangengroepen
- Fabrikanten
- Particulieren

Structurering van de obligaties

Uitgaande van de veronderstelling dat voor alle stakeholders een coupon van 8% aanvaardbaar is, kan er omwille van de eenvoud voor gekozen worden om één soort obligatie uit te geven. Deze obligatie kan dan eventueel ook gebruikt worden voor de hierboven genoemde profitregeling. In het participatiemodel is uitgegaan van de veronderstelling dat de helft van het eigen vermogen (€ 100 miljoen) ingevuld wordt door obligaties die uitgegeven worden voor realisatie van het windpark. De obligatiehouders zijn achtergesteld ten opzichte van de bank (waardoor de bank voorrang zou hebben bij een eventueel faillissement) en de rente wordt alleen uitbetaald indien daartoe ruimte is in de exploitatieopbrengst. Bij te lage opbrengsten zal de betaling van de rente uitgesteld worden.

Obligaties worden fiscaal behandeld als winstdelende lening. Bij particulieren worden ze derhalve belast in box 3 (1,2 % vermogensrendementsheffing). Obligatiehouders kunnen geen gebruik maken van energie investeringsaftrek (EIA). Dit maakt obligaties met name geschikt voor investeerders zonder vennootschapsbelastingdruk (fondsen, gemeenten, provincies en (de meeste) belangengroepen). Voor particulieren zijn er mogelijkheden om een voordeel met de EIA te structureren, maar dat is met name interessant voor particulieren in de 52% schaal. Voor de overige particulieren is een obligatie met 8% rente hoogstwaarschijnlijk interessanter. Door een relatief lage nominale waarde voor de obligaties te kiezen, is de obligatie ook toegankelijk voor de kleinere particuliere investeerder. De ondergrens hiervan wordt min of meer ingegeven door de administratieve lasten die gepaard gaan met de obligatie. Om deze praktische reden is gekozen voor een obligatie met een nominale waarde van € 1.000,-. Door de omvang van de uitgifte (en de gekozen nominale waarde) is een AFM goedgekeurd prospectus noodzakelijk. De initiatiefnemer heeft geen vergunningplicht, omdat er sprake is van "ondernemen". In bijlage I is een beslissingsboom opgenomen die gebruikt kan worden om te bepalen of er sprake is van een vergunning- en/of prospectusplicht. Met de initiatiefnemers kan worden afgesproken dat de obligaties bij voorrang worden aangeboden binnen een bepaalde regio en/of aan bepaalde maatschappelijke organisatie en/of bedrijven.

Aandelen

Aandeelhouders nemen deel in het eigen vermogen van een onderneming. In afwijking van het memo van Berenschot wordt hier niet ingegaan op het Deense model en/of Ener.Coop. Er is sprake van aandeelhouders bij een BV of NV. Indien er (veelal om fiscale redenen) voor gekozen wordt om een V.O.F. (Vennootschap Onder Firma), maatschap, C.V. (Commanditaire Vennootschap) of Fonds voor Gemene Rekening te gebruiken dan spreekt men van participaties of deelnemingsrechten. Deze participaties /deelnemingen vormen dan het eigen vermogen van de onderneming.

Stakeholders

Investeerders:

- Initiatiefnemers
- Ontwikkelaars
- Bedrijven
- Particulieren (met een hoge belastingdruk)
- Energiemaatschappijen en fabrikanten

Eventueel:

- Grondeigenaren

Structurering van de aandelen

Om fiscale ondernemersfaciliteiten bereikbaar te maken voor particuliere investeerders wordt veelal voor een V.O.F. gekozen. Door deel te nemen in de V.O.F. worden particulieren fiscaal aangemerkt als ondernemer, waardoor zij gebruik kunnen maken van de Energie Investeringsaftrek (EIA). Ook bedrijven kunnen gebruik maken van de EIA. Hieronder volgt een rekenvoorbeeld om een en ander te verduidelijken.

Bedrijven

Stel dat er 80 bedrijven zijn met een fiscale winst van € 1 miljoen. Over de eerste € 200.000,- betaalt een bedrijf dan 20% vennootschapsbelasting. Over de overige € 800.000,- betaalt het bedrijf 25% vennootschapsbelasting. Het resultaat is dat elk van de 80 bedrijven € 40.000,- + € 200.000,- = € 240.000,- belasting moet betalen. Indien een bedrijf investeert in bedrijfsmiddelen die in aanmerking komen voor EIA (windmolens zijn opgenomen in de energielijst 2012 en komen derhalve in aanmerking voor EIA), dan mag het bedrijf 41,5% van de investeringskosten extra aftrekken van de fiscale winst. Als een bedrijf investeert in het eigen vermogen van een windmolenpark, dan mag niet alleen dat deel afgetrokken worden, maar ook het deel wat gefinancierd is met vreemd vermogen (de banklening en de obligaties). Bij een windmolenpark wat voor 80% met een banklening gefinancierd is en 10% door obligaties ontstaat dan een aftrek die 10 keer zo groot is als de investering in het eigen vermogen. Het maximum investeringsbedrag voor een windmolenpark is echter gesteld op € 600/kW. Bij een windmolenpark van 600 MW komt dit neer op een maximum van $600.000 \times € 600,- = € 360$ miljoen.

In het rekenvoorbeeld bij een winst van € 1 miljoen en bij een maximum investering van € 360 miljoen. Elke € 100.000,- die een bedrijf investeert in een 600 MW windmolenpark waarbij 10% het EV van € 100 miljoen vormt, geeft recht op een aftrek over een investering van € 360.000,-.

Stel dat het bedrijf € 500.000,- investeert in het windmolenpark. Dan kan het bedrijf € 1.800.000,- aan investeringskosten opvoeren. Hierover kan het bedrijf 41,5% in mindering brengen op de winst. € 1 miljoen winst - € 747.000,- resulteert in een belastbare winst van € 253.000,-. Hierover betaalt het bedrijf 20% over de eerste € 200.000,- en 25% over de overige € 53.000,-. Het bedrijf betaalt dan de facto € 53.250,- belasting in plaats van de oorspronkelijke € 240.000,- (zonder de investering in het windmolenpark). Upfront een voordeel van € 186.750,-. Het rendement op het eigen vermogen in het windmolenpark moet vervolgens genoeg zijn om de resterende € 313.250,- van de geïnvesteerde € 500.000,- terug te betalen en uiteindelijk een rendement te genereren van 14%. Indien 160 bedrijven elk € 500.000, investeren dan resulteert dit in 80 miljoen eigen vermogen. Deze 80 miljoen eigen vermogen heeft in totaal een belastingvoordeel van € 37.350.000,-. Indien er participaties aangeboden worden van 100.000,- dan geldt er noch een vergunning- noch een prospectusplicht.

Particulieren

Door particulieren als vennoot toe te laten treden tot een V.O.F. wordt de particulier fiscaal gezien ondernemer. Er ontstaan dan soortgelijke belastingvoordelen als bij bedrijven. Een deel van de particulieren betaalt echter beduidend meer belasting dan de 20% en 25% vennootschapsbelasting die bedrijven betalen.

Stel een particulier treedt toe tot de V.O.F. en investeert € 20.000,-. Als deze particulier over deze € 20.000,- anders 52% belasting zou moeten betalen, dan ontstaat het volgende voordeel. Een participatie van € 20.000,- zou proportioneel recht moeten geven op $20.000/100.000.000e$ ($1/5000e$) deel van de € 360 miljoen. Dat komt neer op € 72.000,- die een particulier mag opvoeren als investering. 41,5% van deze € 72.000,- mag in aftrek gebracht worden op het inkomen. Dat resulteert in een aftrek van € 29.880,-. Bij een belastingdruk van 52% ontstaat dan een voordeel van € 15.537,60. Na aftrek van de MKB winstvrijstelling van 12% (die in casu in het nadeel van de investeerder werkt) ontstaat dan een netto belastingvoordeel van € 11.952,-. Van elke € 20.000,- die een particulier (in de 52% schaal) investeert in een windmolenpark, krijgt deze dus € 11.952,- bij zijn eerstvolgende aangifte van de belastingdienst. Er ontstaat dus een netto risicopositie in het eigen vermogen van het windmolenpark van € 8.048,-. Als in totaal op deze manier voor € 20 miljoen in het eigen vermogen voorzien kan worden dan ontstaat er een totaal belastingvoordeel van € 8.048.000,-. Aangezien er participaties aangeboden worden voor € 20.000,- met een totale tegenwaarde van meer dan € 2,5 miljoen ontstaat er in principe zowel een vergunning- alsook een prospectusplicht. Omdat de activiteiten door de AFM als 'ondernemen' betiteld worden vervalt de vergunningplicht als de participaties aangeboden worden door de initiatiefnemer (de uiteindelijke V.O.F.). Indien de participaties ook aangeboden worden door andere partijen dan dienen deze of over een vergunning te beschikken of tijdens de emissiefase toe te treden als mede beherend vennoot van de V.O.F. Er kan echter nog steeds alleen maar aangeboden worden op basis van een AFM goedgekeurd prospectus. Met de initiatiefnemers van het windmolenpark kan worden afgesproken dat de aandelen in een bepaalde regio en/of aan bepaalde maatschappelijke organisaties en/of bedrijven aangeboden worden.

Fabrikanten en grondeigenaren

Voor fabrikanten en grondeigenaren gelden de hierboven beschreven constructies ook, vooropgesteld dat er voldoende winstcapaciteit bij bedrijven is dan wel een belastingdruk van 52% bij particulieren.

Bestaande beleggingsfondsen

De activiteiten van een fonds zijn gericht op het bijeenbrengen van vermogen door meerdere personen met een of meer gemeenschappelijke beleggingsdoelen, om de deelnemers in de opbrengsten van de beleggingen te laten delen. Deelname vindt plaats via participatiebewijzen (bewijzen van deelgerechtigdheid).

Stakeholders

Investeerders:

- Groenfondsen
- Gemeenten en provincies
- Belangengroepen
- Fabrikanten
- Particulieren

Structurering van het beleggingsfonds

Een beleggingsfonds heeft in het algemeen een vergunning nodig en kan alleen aanbieden op basis van een goedgekeurd prospectus. Het bestaande Meewind beschikt over zowel de vergunning alsook over het prospectus. Van deze bestaande structuur zou eventueel gebruik gemaakt kunnen worden. In principe wordt een soortgelijk product als de obligatie aangeboden, dus een beleggingsfonds kan ook als concurrent voor de obligatie betiteld worden. De vergunning van de AFM zou een reden kunnen zijn om toch gebruik te maken van een beleggingsfonds. Gelet op de historie van de achterliggende partijen van het PDF zou ook gekeken kunnen worden of het opportuun is om een eigen fonds op te richten. In het uiteindelijke participatiemodel is geen beleggingsfonds opgenomen, maar in principe zou een deel van de te plaatsen obligaties vervangen kunnen worden door een fonds.

Leningen

In Nederland zijn verschillende 'wind' coöperaties en verenigingen actief. Zij lenen geld van hun leden en behartigen hun belangen, zoals het bevorderen van duurzame energie en het bijdragen aan een wereld. De leningen van leden worden gebruikt voor de financiering van de windmolenprojecten. Na het lid worden van een vereniging of coöperatie, kan het lid geld uitlenen aan de vereniging. Elk lid heeft daarbij zeggenschap. Jaarlijks zijn er ledenvergaderingen waarin meebeslist kan worden, bijvoorbeeld over de rente uitkering. Verder regelt een bestuur, en eventueel een aantal vaste medewerkers, de dagelijkse gang van zaken. Ook zijn vaak vrijwilligers actief bij de vereniging, die bijvoorbeeld de promotie verzorgen. Om lid te worden van een windvereniging is vaak een eenmalige inleg vereist, welke kan variëren per vereniging. Na een halfjaar lidmaatschap verzoekt de vereniging een lening te geven. Deze wachtperiode van zes maanden is ingevoerd om te voorkomen dat de vereniging door de Nederlandse Bank gezien wordt als partij die geld uit de markt ophaalt.

Stakeholders

Investeerders:

- particulieren

Structurering van de leningen

Alleen bestaande leden kunnen geld lenen aan een bestaande coöperatie. Als deze coöperatie vervolgens deelneemt in het eigen vermogen van het nieuwe windmolenpark dan ontstaat er een mismatch tussen de verplichtingen van een coöperatie enerzijds en de rechten anderzijds, omdat er een betalingsverplichting ontstaat onder de lening van de participant, terwijl de coöperatie deelneemt in het risicodragende kapitaal van het nieuwe windmolenpark. Bij tegenvallende exploitatieresultaten ontstaat het risico dat de rente op de leningen niet betaald kunnen worden en in het ergste geval kunnen de leningen niet terugbetaald worden. Afhankelijk van het gekozen aansprakelijkheidsregime (wettelijke aansprakelijkheid, beperkte aansprakelijkheid of uitgesloten aansprakelijkheid) kunnen de leden volledig, beperkt of niet aansprakelijk gehouden worden voor het tekort bij vereffening van de coöperatie. Gelet op de hoofdelijke aansprakelijkheid van de bestuurders voor het bedrag van het faillissementstekort als het bestuur zijn taken onbehoorlijk heeft vervuld (en als aannemelijk is dat dit een belangrijke oorzaak is van het faillissement) is het bijna onverantwoord om als coöperatie deel te nemen in het eigen vermogen. Als de coöperatie deelneemt in de obligatie ontstaat de situatie dat het eenvoudiger is als de leden van de coöperatie zelf direct inschrijven op de obligatie. De coöperatie kan dan fungeren als plaatsingskantoor van de obligatie, door tijdelijk toe te treden tot de V.O.F. als mede beherend vennoot. Het is in de markt gebruikelijk om een 4% vergoeding te betalen voor het plaatsen van participaties. De coöperaties kunnen deze inkomsten dan gebruiken voor haar doelstellingen.

Duurzaamheidsfonds / Friese Dorpsmolen

Een andere vorm van participatie is een (duurzaamheids)fonds. Dit fonds kan worden gevoed uit rendementen uit de exploitatie van het windmolenpark. Deze voeding zou kunnen via een vast bedrag of exploitatie van een of meerdere specifieke molens. De opbrengsten uit de exploitatie van de poldermolen kunnen dan toegevoegd worden aan het (duurzaamheids)fonds. Het fonds zou verder nog gevoed kunnen worden door andere duurzame activiteiten.

Door middel van dit fonds worden vervolgens maatschappelijke doelen en/of duurzame activiteiten in de omgeving van het windpark ondersteund. Met het fonds is dan een vehikel geschapen dat ook op groter schaalniveau en met andere revenuen uitgebouwd zou kunnen worden. Een soortgelijk concept zijn de Friese dorpsmolens. Het concept van de dorpsmolen is ontstaan in Fryslân. Daar is sinds de jaren negentig van de vorige eeuw door een aantal gemeenschappen het initiatief genomen om zelf een windturbine te realiseren. Een deel van de opbrengst van deze turbines wordt gebruikt om stimuleringsbijdragen te leveren aan projecten met leefbaarheids, sociale en/of culturele doelstellingen. Dit komt daarmee ten goede aan de gemeenschap als geheel. Momenteel zijn 10 gemeenschappen aangesloten bij de overkoepelende Vereniging Friese Dorpsmolens. Daarnaast zijn er enkele dorpsmolens niet aangesloten. Doorgaans heeft elke gemeenschap één dorpsmolen; enkele gemeenschappen hebben er twee. Vanuit de opbrengsten van de dorpsmolens is gedurende vele jaren aan verschillende projecten een bijdrage geleverd.

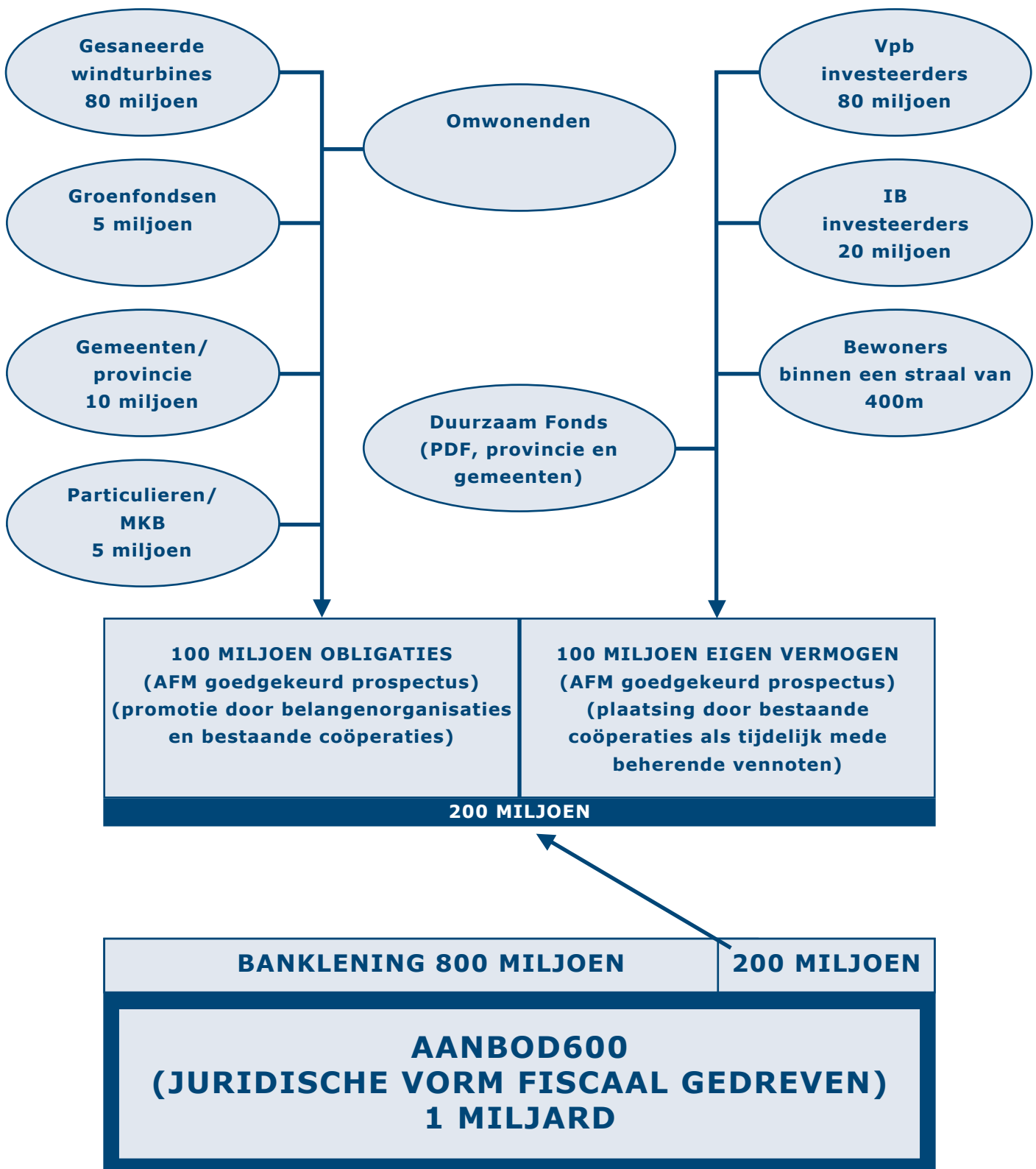
Stakeholders

De Friese gemeenschap.

Structurering van het duurzaamheidsfonds

Als de Friese dorpsmolens meegenomen worden in de opschaling, ontstaat er eigenlijk vanzelf een duurzaamheidsfonds. Zoals de dorpsmolen van Pingjum in 2009 is opgegaan in Windpark A-7, zo kunnen dorpsmolens ook opgaan in nieuwe parken die worden gerealiseerd (c.q. Aanbod600). De opbrengsten van de aandelen in het nieuwe windmolenpark kunnen dan door het oorspronkelijke bestuur van de dorpsmolens aangewend worden voor de gemeenschapsdoelstellingen. Daarnaast kan vrij eenvoudig een nieuw duurzaamheidsfonds gestructureerd worden. Er kan eenvoudigweg een stichting opgericht worden die om niet obligaties verkrijgt van de initiatiefnemers (zoals omwonenden) of die derden aan haar schenken. De opbrengst van deze obligaties kan dan door het stichtingsbestuur aangewend worden voor verschillende projecten. Een andere variant zou zijn om het rendement op het eigen vermogen voor fiscaal gedreven investeerders (al dan niet inclusief het belastingvoordeel) te maximeren op 14% en de overige dividenden toe te laten vallen aan het duurzaamheidsfonds. Gelet op het feit dat Aanbod600 al een enorme financieringsuitdaging zal zijn, lijkt het niet aan te bevelen om het project nog verder te belasten met obligaties om niet. Gelet op de noodzaak voor een groot draagvlak lijkt er veel te zeggen voor het maximeren van het dividend op 14%. Om geen ongelijkheid tussen investeerders te krijgen, zou daarbij (een groot deel van) het belastingvoordeel voor de desbetreffende investeerders meegenomen moeten worden bij de bepaling van het rendement. Dit is vrij eenvoudig te realiseren door de dividenden voor deze investeerders alleen uit te betalen over de netto (na belastingvoordeel) resterende risicopositie met een maximum van 14%. Het resterende dividend zal, nadat er een gezonde liquiditeitsbuffer is aangelegd ter hoogte van een jaar rentebetalingen onder de obligaties, dan uitgekeerd kunnen worden aan het duurzaamheidsfonds. Op die manier profiteert het duurzaamheidsfonds mee van het belastingvoordeel wat uit het windmolenpark voortvloeit.

Het participatiemodel in de exploitatiefase

Een fictief project

Hieronder volgt een extreem vereenvoudigd overzicht van de kosten en baten van een fictief project. Door een fictief project door te rekenen worden ook de rendementen inzichtelijk. Het is daarbij niet de bedoeling dat de gekozen verdeling ook daadwerkelijk de blue print wordt voor toekomstige projecten, maar dat deze als leidraad kan dienen bij de discussies. Door inzichtelijk te maken wie nou precies welke investering moet doen (financieel, door inspanningen of bijvoorbeeld door het tolereren van de windmolens in de achtertuin) en wat daarvan uiteindelijk het rendement zal zijn, kan er een open discussie ontstaan. Alleen door een open discussie kan uiteindelijk consensus bereikt worden met alle relevante stakeholders. De belangrijkste zaken zijn financieel niet te kwantificeren, maar door dit juist wel te doen ontstaat er in ieder geval een heldere discussie. Als bijvoorbeeld het idee van de omwonenden is dat de projectontwikkelaar een belachelijk rendement maakt, terwijl de omwonenden geen rendement maken op hun investering (het tolereren van het project) dan zal er veel weerstand ontstaan bij de omwonenden. Als uit een duidelijke analyse blijkt wie welke investeringen doet en wat daarop de werkelijke rendementen zijn, dan is het de verwachting dat uiteindelijk een compromismodel wel mogelijk zal zijn.

Aannames

Het vereenvoudigd overzicht van de kosten en baten is gebaseerd op het overzicht van www.windenergie.nl. In het investeringsbedrag van € 1.000.000.000,- zijn ook de ontwikkelingskosten meegenomen en de kosten voor het saneren van de bestaande molens. De eigenaren van de bestaande molens hebben vervolgens de keuze om al dan niet te herinvesteren in het project en zouden voorrang moeten krijgen bij de toewijzing van de obligaties. In het participatiemodel is aangenomen dat € 80 miljoen geherinvesteerd wordt. Omdat het aantal omwonenden onbekend is, zijn de obligaties voor de omwonenden nog niet meegenomen in het overzicht. Bij de investering is (in tegenstelling tot het overzicht van www.windenergie.nl) de EIA niet meegenomen, omdat deze in de voorgestelde projectarchitectuur anders behandeld wordt.

Post	Uitgangspunt	Bedrag/jaar
Investering	€ 1.000.000.000,-	
Financiering bank	(800 mio)	Rente 5% + aflossing(15 jaar) € 75.361.992,-
Financiering obligaties	(100 mio)	Rente 8% + aflossing (15 jaar) € 9.420.252,-
Onderhoud en verzekeringen	€ 0,011/kWh/jaar	€ 21.780.000,-
Grondkosten	€ 14/kW/jaar	€ 8.400.000,-
Netkosten	€ 11/kW/jaar	€ 6.600.000,-
OZB (0,0936%)	€ 936.000/jaar	€ 936.000,-
Overige kosten	€ 2.000.000,-	
Saldo kosten	€ 124.498.244,-	
Elektriciteitsverkoop	€ 0,04	€ 79.200.000,-
Subsidie	€ 0,032/kWh	€ 63.360.000,-
Saldo baten	€ 142.560.000,-	
Resultaat	€ 18.061.756,-	

Het resultaat

Het resultaat van € 18.061.756,- kan (na opbouw van een forse liquiditeitsreserve die hier buiten beschouwing gelaten wordt) uitgekeerd worden als dividend op het eigen vermogen. De investeerders in het eigen vermogen hebben een groot deel al als belastingvoordeel genoten. Over dat gedeelte hoeft geen dividend uitgekeerd te worden. Het dividend is vervolgens gemaximeerd op 14%. Het overige resultaat kan uitgekeerd worden als dividend op de aandelen van het duurzame fonds. Dit resulteert dan in de volgende uitkeringen.

Investerder	Geïnvesteed	Belastingvoordeel	Resterende investering	Rendement
Vpb-investerder	€ 80.000.000,-	€ 37.350.000,-	€ 42.650.000,-	€ 5.971.000,- (14%)
IB-investerder	€ 20.000.000,-	€ 8.048.000,-	€ 11.952.000,-	€ 1.673.280,- (14%)

Het rendement van het Duurzaam Fonds kan alleen gerealiseerd worden als de initiatiefnemer op voorhand een vergoeding ontvangt voor zijn werkzaamheden en deze derhalve niet meedeelt in het rendement.

Een belangrijke veronderstelling is dat de Vpb-investerder bereid moet zijn langdurig in het project te investeren. Bovendien moet deze Vpb-investerder ook nog bereid zijn om het belastingvoordeel geheel ten goede te laten komen aan het project. Waarschijnlijk zullen bedrijven hiertoe niet bereid zijn, tenzij er een ander belang mee gediend is. Wellicht dat een kleine groep bedrijven uit de regio hiertoe bereid zou zijn als zij gratis publiciteit krijgen bij elk project wat het Duurzaam Fonds realiseert. Dezelfde free publicity zou natuurlijk ook gelden voor een bedrijf wat van nature wellicht meer geneigd zou zijn om langdurig in een energieproject te investeren (energiemaatschappij en/of windturbinefabrikant).

Het resultaat voor het Duurzaam Fonds

Opbrengst voor het Duurzaam Fonds	
Resultaat	€ 18.061.756,-
af: resultaat Vpb-investerder	€ 5.971.000,-
af: resultaat IB-investerder	€ 1.673.280,-
Duurzaam Fonds	€ 10.417.476,-

Het financiële resultaat voor het Duurzaam Fonds kan aangewend worden voor projecten met leefbaarheids, sociale en/of culturele doelstellingen. Het resultaat komt daarmee ten goede aan de gemeenschap als geheel. Het bestuur van het Duurzaam Fonds zou dan gevormd kunnen worden door PDF en vertegenwoordigers van gemeenten en de provincie. Door op voorhand inzichtelijk te maken dat een deel van het resultaat hiervoor aangewend zal worden zal er meer draagvlak zijn voor het initiatief. Door achteraf inzichtelijk te maken welke initiatieven een bijdrage ontvangen van het Duurzaam Fonds, kan het draagvlak voor windenergie (in het algemeen) vergroot worden. Dit model heeft zich met de Friese Dorpsmolens meer dan bewezen. Er is geen reden om te veronderstellen dat zo'n positief resultaat slechts door het verschil in omvang van de beide initiatieven niet te realiseren zou zijn.

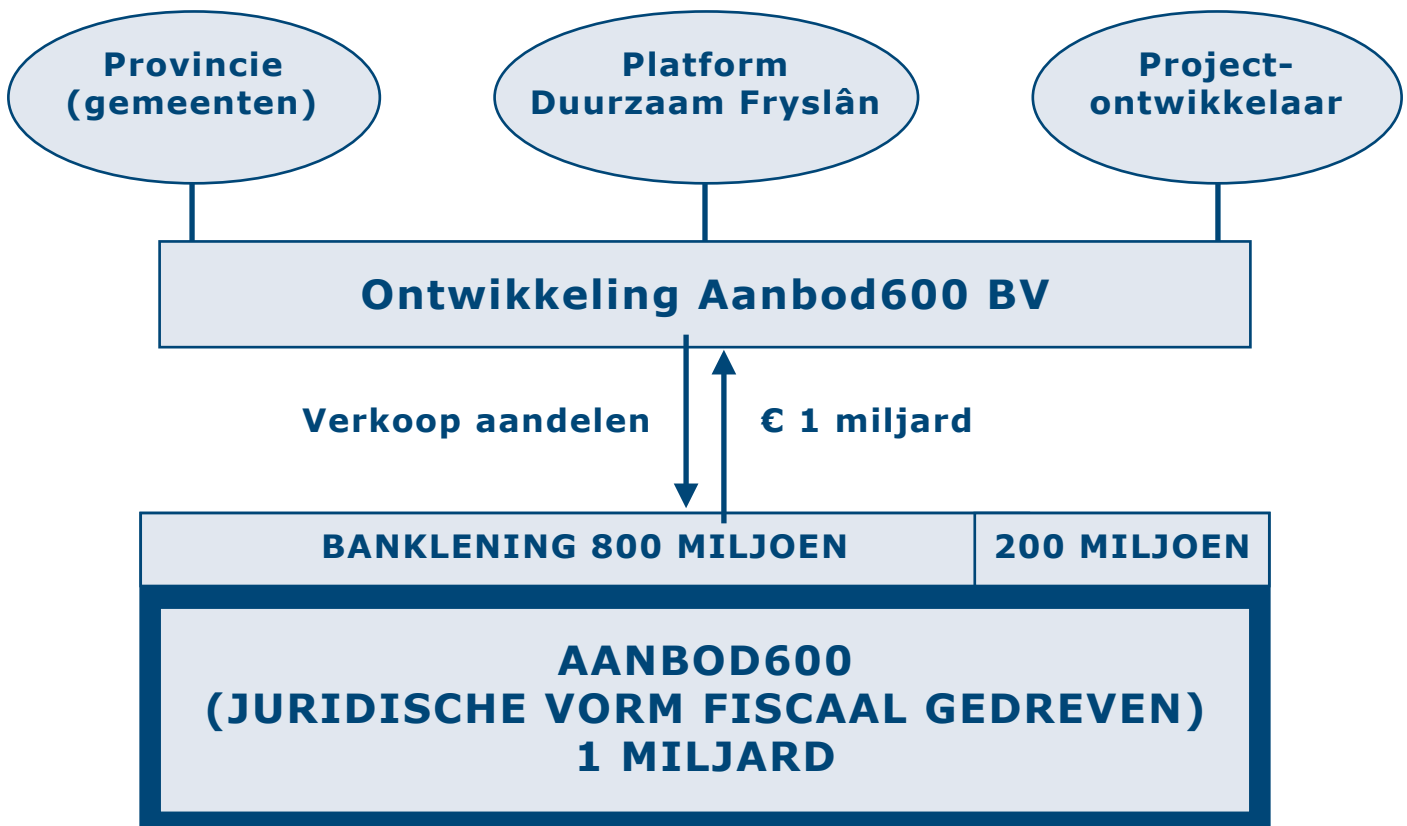
Gevolgen voor ontwikkelingsfase

Het project wordt voor € 1 miljard turn key verkocht aan de entiteit die het windmolenpark gaat exploiteren.

In deze prijs zijn de kosten van het saneren van bestaande windmolens inbegrepen. De overheid (provincie en gemeenten) hebben een belang bij het saneren van bestaande windmolens. Een logisch gevolg daarvan is dat de overheid reeds in de ontwikkelingsfase een leidende rol dient te nemen om de sanering te forceren (ook als er sprake is van een project wat onder de Rijks Coördinatie Regeling valt). Een publiek private samenwerking tussen overheid en initiatiefnemers van nieuwe windmolenparken ligt derhalve voor de hand.

Een andere reden voor een leidende rol van de overheid is het Duurzaam Fonds. Om te zorgen dat een deel van de winsten ten goede gaan komen aan de gemeenschap, zal de overheid een proactieve rol moeten spelen. Een commerciële private partij zal immers een zo groot mogelijk financieel voordeel nastreven. Een publiek private samenwerking tussen overheid en PDF zou hiervoor een geschikt vehikel kunnen zijn. Het PDF en haar achterliggende organisaties hebben een historie met (en derhalve kennis van) burgerparticipatie, het promoten van windenergie en stimulering van positieve initiatieven uit de winsten van windenergie.

Voor de feitelijke werkzaamheden kan een samenwerking aangegaan worden met initiatiefnemers en/of een projectontwikkelaar. Deze projectontwikkelaar wordt vergoed uit de uiteindelijke verkoop (voor € 1 miljard) aan het vehikel "Aanbod600" (waarin de verschillende partijen kunnen participeren). Daarbij kan gekozen worden voor een volledige exit van de projectontwikkelaar, een vergoeding in aandelen en/of obligaties of een mengvorm. In het participatiemodel is van een volledige exit uitgegaan.

Vergunning- en prospectusplicht

